

Sygn. akt IV U 847/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2016r.

Sąd Okręgowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Augustyniak

Protokolant: starszy protokolant sądowy Agnieszka Przystupa

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2016r. we Włocławku na rozprawie

sprawy **T. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.**

o wysokość emerytury i wyrównanie emerytury

na skutek odwołania T. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 30 października 2015r. znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 847/15

UZASADNIENIE

W dniu 1 grudnia 2015 roku wnioskodawca T. G. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 30 października 2015 roku znak: (...), mocą której przeliczono mu emeryturę od dnia 01.07.2015r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wskazał, iż wyliczenie wysokości emerytury, dokonane w/w decyzją, tj. z uwzględnieniem okresu zatrudnienia w Niemczech, powinno nastąpić nie od daty złożenia wniosku o przeliczenie emerytury, jak uczynił ZUS, a z chwilą przejścia ubezpieczonego na emeryturę, albowiem jest związane z okresem sprzed przejścia na emeryturę i sprzed czasu obowiązywania aktualnej ustawy.

Organ rentowy podtrzymał całkowicie zaskarżoną decyzję i wniósł o oddalenie odwołania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w odpowiedzi na odwołanie podniósł, że zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. G. urodził (...).

Dowód: wniosek o rentę w aktach organu rentowego (...) k.-1.

Od dnia 17.07.1997r. T. G. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznanej wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu, a od 07.04.2008r. w miejsce pobieranej renty przyznano mu prawo do emerytury. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru renty (8 lat z kolejnych 17 lat).

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu w aktach organu rentowego (...) k.-35, decyzje w aktach organu rentowego (...) k.-38,187-188.

Decyzją z dnia 06.05.2008r. ZUS ponownie ustalił wysokość emerytury. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. od 1977r.do

1996r. (za trzy lata przyjęto wynagrodzenie zerowe albowiem dopiero od 01.01.2009r. istnieje możliwość przyjmowania wynagrodzeń minimalnych). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 41,08%.

Dowód: decyzja w aktach organu rentowego (...) k.-192-193.

W dniu 20.07.2015r. T. G. złożył w (...) Oddział w T. wniosek o przeliczenie emerytury.

Dowód: wniosek w aktach organu rentowego (...) k.-200.

ZUS pismem z dnia 12.08.2015r. poinformował wnioskodawcę o przesunięciu terminu do wydania decyzji z powodu konieczności ustalenia z przez Oddział w J. wynagrodzenia zastępczego w okresie od 08.10.1975r. do 31.08.1979r. z tytułu zatrudnienia w zakładzie na terenie Niemiec.

Dowód: pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w aktach organu rentowego (...) k.-201..

W piśmie z dnia 25.09.2015r. (...) Oddział w J. Centrum (...) w Sprawach Emerytalne - Rentowych wskazał wysokość wynagrodzenia zastępczego w następujących kwotach :

- 1975 - 8.898 zł (od 08.10.1975r.)

- 1976 - 26.619zł.

- 1977 - 40.904 zł,

-1978 - 51,322 zł

- 1979 - 32.509 zł. (do 31.08.1979r.).

Dowód: pismo w aktach organu rentowego (...) k.-202..

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 30 października 2015 roku znak: (...), na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2015 rok., poz. 1748), przeliczono T. G. emeryturę od dnia 01.07.2015r., tj. od miesiąca, w którym zgłosił on wniosek o przeliczenie. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalono z uwzględnieniem wynagrodzenia zastępczego z 20 lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. 1966r.-1968r.,1971-1972r.,1975r.-1984r.,1992r.-1996r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 59,58%.

Dowód: decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 30 października 2015 roku znak: (...)w aktach organu rentowego (...) k.-204-205.

Sąd zważył, co następuje:

Powyżej ustalony stan faktyczny, w całości bezsporny między stronami, Sąd oparł na materiale dowodowym zgromadzonym w trakcie trwania postępowania i ujawnionym na rozprawie w dniu 19 stycznia 2016 roku w postaci dołączonych do akt dokumentów zebranych w aktach organu rentowego (...). Przedmiotowy materiał Sąd uznał za rzetelny i wiarygodny. Strony bowiem w trakcie postępowania nie kwestionowały jego prawdziwości, a jedynie odmiennie go interpretowały oraz wyprowadzały z niego odmienne konkluzje o charakterze jurystycznym. Tym samym należy skonstatować, iż brak jest przesłanek by odmówić dokumentom zgromadzonym w aktach organu rentowego (...)przymiotu wiarygodności W konsekwencji przedmiotowy materiał dowodowy pozwolił dokonać w całości rekonstrukcji stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Na wstępie należy wskazać, iż mając na uwadze stanowisko wnioskodawcy zaprezentowane w odwołaniu oraz sprecyzowane na rozprawie w dniu 19 stycznia 2016 roku za przedmiot sporu należało uznać datę od której należało przeliczyć T. G. emeryturę. Organ rentowy przeliczył bowiem wnioskodawcy uzyskaną w 2008 roku emeryturę od dnia 1 lipca 2015 roku, tj. od początku miesiąca w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie (samą emeryturę przyznano z urzędu na mocy obowiązujących wówczas przepisów), a z kolei T. G. wywodził, że winien był otrzymać przeliczoną emeryturę od dnia 7 kwietnia 2008 roku, tj. od dnia przyznania prawa do emerytury. W tym miejscu trzeba zaznaczyć, iż tak nakreślony przedmiot sporu stawia przed Sądem problem odróżnienia nabycia prawa do świadczeń od uzyskania świadczeń wynikających z tego prawa, wiążący się z ustaleniem daty przyznania świadczenia

Zdaniem Sądu Okręgowego we Włocławku ostatecznie na uwzględnienie zasługuje stanowisko prezentowane przez organ rentowy. Jest ono bowiem prawidłowe, albowiem znajduje oparcie w regulacjach stosownych przepisów prawnych aktualnie obowiązujących oraz obowiązujących w dniu złożenia przez T. G. wniosku o przeliczenie emerytury, tj. w dniu 20 lipca 2015 roku, przede wszystkim art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. z dnia 7 maja 2015 r., Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.).

Wskazać w tym miejscu należy, iż zgodnie z treścią przedmiotowego art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Omawiany przepis wyraża zasadę, że świadczenie wypłaca się od dnia powstania prawa do niego, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, uzależniając początkową datę wypłaty świadczenia od daty złożenia wniosku o świadczenie (vide wyrok Sądu Najwyższego z 10.2.2012 r., II UK 146/11, OSNP 2012, Nr 1–2, poz. 17). Mimo że prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z mocy prawa, a decyzja organu rentowego ma charakter deklaratoryjny, samo spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia nie stanowi postawy do wypłaty świadczenia. Podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie świadczenia, tak więc niewątpliwie ustawodawca przypisał decydującą funkcję woli uprawnionego, który – nawet jeżeli spełnia przesłanki nabycia prawa do świadczenia – nie musi z niego korzystać. Konsekwencją jest to, że dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek ustalenia prawa do świadczenia, a następnie jego wypłaty. O ile prawo do świadczenia z ubezpieczeń społecznych nie ulega przedawnieniu (w tym znaczeniu, że można o nie wystąpić w dowolnym terminie i zostaną wypłacone po ustaleniu prawa do nich), o tyle nie można skutecznie żądać wypłaty świadczenia za okres po nabyciu do niego prawa a przed wystąpieniem z wnioskiem [M. Bartnicki, w: K. Antonów (red.), Bartnicki, Suchacki, Ustawa, s. 552].

Ustawodawca nie przewidział możliwości domagania się wypłaty świadczenia od daty jego nabycia do chwili złożenia wniosku. Świadczenia wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Nie wypłaca się świadczeń z wyrównaniem za czas od nabycia do nich prawa in abstracto, bez względu na to, czy niezłożenie wniosku spowodowane było brakiem staranności w prowadzeniu własnych. Uregulowanie takie uzasadnia się zapobieganiem powstawania zjawiska kapitalizacji świadczeń [por. wyr. SN z 6.9.2011 r., I UK 85/11, Legalis; a także M. Bartnicki, w: K. Antonów (red.), Bartnicki, Suchacki, Ustawa, s. 552].

Biorąc pod uwagę, że świadczenie wypłaca się nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (lub wydano decyzję z urzędu), na zainteresowanym spoczywa obowiązek dbałości o swoje sprawy. W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazał, że z art. 61 Konstytucji RP nie wynika obowiązek ZUS informowania potencjalnie zainteresowanych o możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę (vide wyrok SN z 5.3.2008 r., III UK 93/07, OSNP 2009, Nr 11–12, poz. 157). Organ rentowy nie ma obowiązku ani możliwości indywidualnego informowania wszystkich zainteresowanych o przysługujących im uprawnieniach w zakresie zmian w wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a zwłaszcza takich, które wymagają szczegółowej analizy dokumentów, chyba że sam zainteresowany wystąpi z takim żądaniem (vide wyrok SA w Warszawie z 17.12.2009 r., III AUa 846/09, Apel.-Wwa 2011, Nr 1, poz. 5). Ponadto jak podkreślił Sąd Apelacyjny w Warszawie (wyr. z 29.8.2007 r., III AUA 672/07, Apel.-Wwa 2007, Nr 4, poz. 20) tak samo żaden przepis prawa nie obliguje organu emerytalno-rentowego do wydawania decyzji ustalającej wysokość świadczenia w wielu wariantach i oczekiwanie na dokonanie wyboru przez ubezpieczonego, jednego z najbardziej korzystnych dla niego wariantów.

Biorąc pod uwagę cel, jaki przyświecał ustawodawcy przy tworzeniu zasady, że świadczenia wypłaca się od miesiąca, w którym zgłoszony został wniosek o świadczenie, uprawniony jest pogląd, iż przypisał on decydującą funkcję woli uprawnionego, który chociaż spełnia przesłanki prawa do świadczenia, nie musi z niego korzystać. Konsekwencją zaś autonomii uprawnionego jest to, iż moment wyrażenia woli pobierania świadczenia determinuje powstanie obowiązku jego wypłaty.

W wyroku z dnia 22.11.2006 r. (III UK 95/06, Legalis) Sąd Najwyższy wskazał na konieczność odróżnienia nabycia prawa do świadczeń od uzyskania świadczeń wynikających z tego prawa. Podkreślił samodzielny charakter tych instytucji, jako regulowanych odrębnymi przepisami, mającymi różne znaczenie w obrocie prawnym. I tak o nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie – art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wynika stąd, że istnienia prawa do świadczeń, wiążące się ze spełnieniem warunków jego nabycia, nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia. Jakakolwiek wątpliwość w tym zakresie została usunięta przez Sąd Najwyższy, który stwierdził, że przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty [por. uchw. SN (7) z 27.11.1989 r., III UZP 11/89, OSNCP 1990, Nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchw. z 10.8.1988 r., III UZP 22/88, OSNCP 1989, Nr 12, poz. 194]. Pogląd ten zachował aktualność, a jego przyjęcie oznacza, że ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Potwierdza to zresztą praktyka, gdyż prawo do świadczenia rzadko pokrywa się z jego wypłatą. Spełnienie warunków do świadczenia nie może nastąpić, jeśli nie zostanie złożony przez osobę zainteresowaną stosowny wniosek.

Reasumując należy stwierdzić, iż skoro celem postępowania o świadczenie nie jest formalne ustalenie prawa do świadczenia, lecz jego uzyskanie, to w zaskarżonej decyzji z dnia 30 października 2015 roku znak: (...) organ rentowy zasadnie określił datę, od której podjął wypłatę przeliczonego świadczenia, w sposób wynikający z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, tj. od miesiąca w którym zgłoszono stosowany wniosek, ergo od dnia 1 lipca 2015 roku (wniosek o przeliczenie emerytury T. G. złożył w ZUS w dniu 20 lipca 2015 roku).

Trzeba także dodać, że przepisy regulujące materię ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących; oznacza to, iż w sytuacjach w nich określonych muszą być one stosowane przez organ rentowy w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2006 roku, I UK 138/06). Tym samym nie ma żadnego znaczenia prawnego okoliczność, że przeliczenie emerytury jest związane z uwzględnieniem okresu zatrudnienia w Niemczech, tj. z okresem sprzed przejścia na emeryturę i sprzed czasu obowiązywania aktualnej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jak już bowiem wskazano znaczenie prawne ma fakt, iż wniosek o przeliczenie emerytury T. G. złożył w ZUS w dniu 20 lipca 2015 roku.

Mając na uwadze powyższe rozważania, uznając decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 30 października 2015 roku znak: (...) za pozbawioną wad tak faktycznych jak i prawnych, orzeczono jak w sentencji uzasadnianego wyroku na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 kpc. Nie stwierdzono bowiem żadnych podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawcy.